

VAS-ÉS FÉMMUNKÁS

A ROMANIAI VAS-, FÉM- ÉS VEGYIPARI MUNKÁSOK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK HIVATALOS KOZLONYE

Előfizetési ár: egy évre 100, fél évre 50 Lei
TELEFON 4-50-13

MEGJELENIK MINDEN HÓ ELSEJÉN

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUCUREȘTI, STR. CAZARMEI No. 11

SPANYOLORSZÁG

Minden más világeseményt felülmúl az a harc, amely most Spanyolországban folyik. Az emberek ezrei hullanak el a küzdőtérén, özvegyek siratják elhunyt férjüket, a gyermekek pedig apjukat. A vér patakokban folyik és ez idő szerint még bizonytalan, hogy ez a véres harc mikor nyer befejezést.

Amint már ilyenkor szokásos, a szimpátia aszerint oszlik meg, hogy kinek mi az osztályérdeke. A nagytőke, a nagybirtokosok, akik ebben a harcban igen nagy szerepet játszanak, a felkelők mellett foglalnak állást, ezeket kíséri a szimpátiájuk. A másik oldalon a dolgozók állanak, akiknek minden mozdulata a munkásszivek millióiban kelt szimpátiát. Természetes tehát, hogy a vélemények sem egyformák és ezzel magyarázhatók azok az ellentétes híradások is, amelyek erről a harcról a lapokban megjelennek. Tiszta véleményt tehát csak akkor kaphatunk, az igazságot csak akkor közelíthetjük meg, ha a dolgok mélyére tekintve sorba vesszük mindazt, ami Spanyolországban az utóbbi két évtized alatt végbement.

Spanyolország a háború alatt semleges volt, vagyis egyik harcoló fél mellett sem fogott fegyvert. Gazdasági vonatkozásban ennek az ellenkezője történt. Spanyolország mindenkinek szállította áruját. Epugy megvehette azt a háborús, mint a nemháborús állam. Magától értetődő, hogy ennek következtében a mezőgazdasági és ipari termelés továbbá a kereskedelem is fellendült. Folyt tehát az arany Spanyolországba. Aki az erre vonatkozó statisztikai adatokat ismeri, az azt is tudja, hogy kellő és észszerű gazdaságpolitika alkalmazása mellett ezt az országot a világ anyagilag legjobban alátámasztott államává lehetett volna tenni. A jó konjunktúra előnyét azonban csak a nagybirtok és az ipari kapitalizmus látta, amely kiváltságai birtokában óriási mértékben megnövelte a vagyonát. Ezzel szemben az állam és a javakat előállító munkástömegek koldusok maradtak. Legjobban jellemzi az állam szegénységét az az anyagi csőd, amely Spanyolországot közvetlen a háború után fenyegette. De még ennél is jellemzőbb, hogy a spanyol kapitalizmus, a nagy hasznok ellenére az állam által kibocsátott kölcsönkötvényeknek csak hét százalékat vette át, míg a többit a csőd elkerülése érdekében Franciaország és Anglia váltotta be. Hogy azután ez egy állam életében mit jelent, azt talán szükségtelen magyarázni. A munkásság nyomorát viszont azok a számok mutatják legjobban, amelyek a Nemzetközi Munkaügyi Hivatal révén váltak ismeretessé.

Természetes, hogy mindezek Spanyolország belső életében nem maradtak következmények nélkül. A munkások a háborús konjunktúra után nagy tömegekben váltak munkanélkülivé, ami a fogyasztóképessegre is nagy kihatással volt. Egymást követték tehát azok a megmozdulások, amelyek a munkások nyomorából táplálkoztak. Nem változtatott ezen még az sem, hogy az uralkodót a saját hadserege megfosztotta trónjától, mert az ezt követő kormány is azon a nyomon indult, amelyen az elődei haladtak. Az államháztartás mérlege mind nagyobb deficittel záródott, amin még a katonai diktatúra kormány sem változtatott. Mégpedig azért nem, mert nem

volt bátorsága a nagytőkéhez és a nagybirtokhoz hozzányulni. E kormány bukását egy szabadabb éra követte, amely sok szociális feladat megoldását tűzte maga elé célként, amelyek közül egynéhányat meg is valósított. Mindez azonban igen kevés volt ahhoz, hogy az egyre növekvő elégedetlenségnek útját lehessen vágni. Ezt a kormányt ismét egy puccskormány követte, amely még azt a kis szociálpolitikát is elkönfiskálta, amelyet az előző kormány törvénybe iktatott.

Érthető, hogy mindezek nem multak el nyom nélkül. A munkásság megmozdulása egyre nagyobb méreteket öltött, melyet ekkor már a polgárság rokonszenve is kísért. Így találtak egymásra a legutóbbi képviselőválasztások alkalmával a polgárok és munkások, aminek következményeként egy olyan kormány alakult, amely igen értékes szociálpolitikai programmal kezdte meg munkáját. Erre mozdult meg aztán a nagytőke és a nagybirtok, szövetkezve a hadsereg magasrangú tisztjeivel. Ezek készítették elő a mai nagy harcot, amelyhez borzasztóan alig produkált a történelem.

Mint minden esemény úgy ez is megérdemli, hogy olyan megvilágításban ismertessük, amely az igaz meglátást elősegíti. A spanyol kapitalizmus ezt a harcot politikai harcnak mondja, habár az előzményekből tisztán megállapítható, hogy itt kifejezetten gazdasági harcról van szó. Hogy ezt a harcot a szabadság biztosításának a tüze is fűti, az azért történt, mert a munkásság és a polgárság tisztában van azzal, hogy enélkül a boldogulás részére lehetetlen. Hogy ez a harc gazdasági természetű, azt legjobban az bizonyítja, hogy a felkeléshez szükséges összeget a nagybirtokosok, a nagytőkések és a bankok adták össze azzal a számítással, hogy a munkásság illetve a népfőnt letörése után a szociálpolitikai problémák félretétele által ez az összeg nekik kamattól megtérül.

Nézzük meg azonban azokat a jelenségeket, amelyek ezt a nehéz küzdelmet kísérik. A jobboldali sajtó azt találja fel nap-nap után olvasóinak, hogy a spanyol lázadók egy bolsevista forradalom, egy „marxista” lázadás leverejére vállalkoztak. Az idegenlégio zsoldosai, akik legnagyobb részt gonosztevők és a marokkói benszülőttek, szerintük a „rendet” védelmezik és a „kulturát” mentik. Ezeknek szól természetesen a jobboldali lapok rokonszenve is, mert úgy érzik, hogy az ő érdekük párhuzamos a lázadók célkilüszéseivel. A munkásokat pedig — akik a lázadók és a félvad zsoldosok ellen védelmezik szabadságukat, a törvényt és életüket, „hazátlan bitangok”-nak és „hazáárulók”-nak, cselszövőknek nevezik a munkásokat, akik a törvények védelmében ragadtak védőfegyvert, míg a felkelőket hazafiaknak nevezik. Azok, akik mindig a legalitás mellett törtek lándzsát, most egyszerre a „rend ellenségeivé” bélyegzik azokat, akik az életük feláldozásával védelmezik a rendet, a lázadókat pedig, mint a „rend védelmezőit” ölelik keblükre. Az a kormány, amely ellen a tőkések, nagybirtokosok és generálisok most lázadást vezetnek, minden kétséget kizáróan legális kormány, mert törvényes úton nyerte el a nép bizalmát. Amióta ez a kormány hivatalba lépett, rend és nyugalom

uralkodott Spanyolországban. Annak dacára, hogy olyan löbbségtől kapta megbízatását amely nagyrészen szociálistákból áll, egyetlen szociálista tagja sem volt a kormányban. Ennek dacára mégis azon dolgozott, hogy igazi föld-reform megvalósítása útján félig-meddig emberhez méltó megélhetéshez segítse a földnélküli és nyomorgó parasztokat és eladósodott bérlőket. Ez természetesen csak úgy vált lehetővé, hogy hozzányultak a nagybirtokosok privilégiumához, igénybe kellett venni azok fölösleges földjeit, amelyekért kártalanítást kaptak. Ez ellen és a parasztnyomoruság fenntartása mellett lázadtak fel a generálisok és érdektársaik és így érthető, miért halmozzák el világszerte a kapitalisták ujságjai rokonszenvével a lázadókat.

A polgárháború, úgy mint a népek háborúja is, kétségtelen iszonyu valami. És ott, ahol oly nagy elkeseredettséggel harcolnak, ahol a munkások és parasztok oldalán elvörösödés és lelkesültséggel sokszorosan pótolni kell a jó felszerelés, a fegyver és muníció hiányát, bizonyára a szörnyűséges összezsúpolásokat sem lehet elkerülni. De ez nem a harcban álló munkások hibája! És ezt nem lehet eléggé nyomatékosan hangsúlyozni. Nem a munkások és parasztok lázadnak, hanem a spanyol generálisok, kapitalisták és arisztokraták vezetik az idegenlégio csapatait és a fehér embert örökre gyűlölő berbereket harcra a legális, alkotmányos kormány ellen. A reakciós és fasiszta sajtó pedig az ő oldalukon szól bele ebbe a harcra a polgárháború legveszedelmesebb fegyvereivel: a gyűlöletszítással és a hazugságyártással. A munkásoktól ujságjain kívül nem igen lehet találkozni csak egy szikrányi rokonszenvével is a kizsákmányolt, elnyomott és védelmi harcra kényszerített spanyol munkások és parasztok ügye mellett.

Igy volt és így van ez most is: a gyűlölet és a hazugság nemzetközi frontja most is szolgálja a nemzetközi reakció ügyét. És akit a spanyolországi események, a spanyol munkások szociális viszonyai még nem tanítottak meg tisztánlátásra, azt a hazugság és a gyűlölet nemzetközi kórusa kell, hogy meggyőzze arról, miszerint az, ami most Spanyolországban történik, nem más, mint a kapitalizmus által földidézett osztályharc egyik jelenete.

Nagy konjunktúra a vas és acélgyártásban

Emberi munkaerő, pénz és anyag óriási mennyiségben áldoztatik fel Mars istennek. (Mars: a rómaiak hadistene). Hogy a fegyverkezés milyet óriási nagy mértékű anyagot emészt fel, erre vonatkozólag legjobb fokmérő a vas és acélgyártás. Ennek igazolására szolgáljon az alábbi kis összeállítás:

	Acélgyártás		Vasgyártás	
	1932	1936	1932	1936
	havonta 1.000 tonnánként			
Németország	481	1631	328	1312
Nagybritánia	445	990	303	672
Franciaország	470	505	461	470
Szovjetország	490	1302	513	1198
Egyesült Államok	1128	3986	735	2638

Amíg 1932-ben a vas és acélgyártás a fent elsorolt első négy állam között nem mutat nagy különbséget a havi gyártási számok között, ebben az évben nagyon eltérők és fölülmulják még az 1929-es — az utolsó jó konjunktúra-év előállított mennyiségét is.

A magasabb munkabér

A gazdasági élet egyik sokat vitatott problémája a munkabér. Bármerre fordulunk, mindenhol csak eről beszélnek, anélkül, hogy az elméleti fejtegetésnél valamivel is tovább jutnánk. Az üzletember azt mondja, hogy nem adhatja az árut olcsóbban, mert sokat kell érte fizetnie, aminek okát — anélkül, hogy eről meggyőződött volna — a magas munkabérrel magyarázza. Ugyanis ő ezt így tudja a termelőtől, a gyárostól, aki azon a címen kér tőbbet az általa előállított áruért, hogy a munkabérek magasak.

A munkáltatók ebbeli véleményükből egyáltalán nem csinálnak titkot, mert hiszen anélkül alig tudnák az áru drága voltának magyarázatát adni. Különösen munkabértárgyalások alkalmával hangoztatják, hogy azért nem tudnak magasabb munkabérekkel fizetni, mert az a tönkremenetelüket jelentené. Szerintük, a magas munkabérek megdrágítják a termelést, ami egyben az áru megdrágulását, a fogyasztás csökkenését és ezzel a munkanélküliség növekedését is jelenti.

Az első pillanatra úgy látszik, hogy a munkáltatóknak tényleg igazuk van, melyet a magasabb munkabérekhez fűznek, nekik ad igazat. Ez azonban csak a látszat szerint van így, mert a tények egészen mást bizonyítanak. Ugyanis általánosan tudott dolog, hogy a munkások még sohasem dolgoztak olyan alacsony munkabérért, mint ma. Ha tehát igaz volna, hogy az alacsony munkabér olcsóbb árat, több fogyasztást, több termelést és több munkaalkalmat teremt, úgy a fogyasztóknak ma valósággal Eldorádó volna Románia, mert az itt fizetett alacsony munkabér következtében a legalacsonyabbnak kellene lennie. Ezzel szemben mégis azt van módunkban tapasztalni, hogy az áru sokkal drágább, mint akkor volt, amikor a munkások tőbbet kerestek. A fogyasztás növekedés helyett egyre csökken.

A munkások, továbbá azok, akik nem a munkáltatók szemüvegén át vizsgálják ezt a fontos kérdést, egészen más véleményen vannak. Ezek szerint a magasabb munkabér nagyobb vásárlóképességet, nagyobb fogyasztást, több munkaalkalmat és a forgalom növekedése révén a gyárosoknak több hasznot jelent. Ami tehát a munkáltatóknál magasabb bér formájában, mint többletkiadás jelentkezik, az a megnövekedett forgalom hasznában száz százaléki fedezetet találna. Vagyis a kevés haszon melletti nagy forgalom volna az, amely e fontos kérdésben a kiinduló pontot képezhetné.

Hogy a munkásság ezzel a véleményével nem áll egyedül, azt az esetek százai bizonyítják. Amerikában Ford volt az, aki elsősorban tört lándzsát a fenti elmélet mellett és azt rövid néhány év alatt a gyakorlatba is átültette. Ford véleményét osztják a többi amerikai munkáltatók is, aminek a legfényesebb bizonyítékát az a statisztika adja, amely szerint a munkabérek 120%-os emelkedés mellett az áruk ára olcsóbb lett, a forgalom pedig kétszeresére emelkedett. A helyzet tehát a multtal szemben csak annyit változott, hogy jobb keresési lehetőségek következtében a fogyasztás nagyobb lett, de ugyanakkor a munkáltatók haszna nem csökkent.

Azonban nem csak Amerikában, hanem más államokban is már rájöttek a fentebbi igazságra és mindenhol ezek szerint igyekeznek berendezkedni.

Ez tette szükségessé, hogy a Nemzetközi Munkaügyi Hivatal is foglalkozzék ezzel a kérdéssel. Nem azért, mintha a termelésbe kívánna ily módon beleavatkozni, hanem azért, mert a munkaidő kérdésével is szoros összefüggésben áll. Mint minden fontos ügyben, úgy ebben is, kérdésekkel fordult a munkáltatókhoz, akik a választ meg is adták.

A beérkezett sokezer válasz közül ragadjuk ki a következőket:

Oven D. Joung, az amerikai általános villamosági társaság elnöke, a hozzáintézett kérdésre a következőket felelt:

„Lassanként megtanuljuk, hogy az alacsony munkabérek nem jelentenek szükségképpen magas nyereséget a tüke számára. Azt tapasztaljuk, hogy az emelkedő munkabérek teljesen összegegyeztetetők a csökkenő árakkal. Épig megtanultuk azt is, hogy a

munka produktivitása nem mérhető egyedül a munkaidő tartamával vagy fáradtságvizsgálatokkal. Nem arról van szó, hogy a munkások milyen sokáig képesek testi kimerülés nélkül dolgozni, hanem arról, mily soká dolgoznak odaadással. Ha az odaadás megszűnik, a munka teherré, ha beáll a kimerülés, a munka rabszolgassá válik”.

Egy nagy angol vasipari vállalat igazgatója a következőket mondja:

„Az utóbbi 15 év alatt, a vezetésem alatt álló gyárakban a munkabérek csaknem megkétszereződtek, anélkül, hogy a gyártott cikkek előállítási ára emelkedett volna. Ezt pedig úgy értük el, hogy a kézimunkát nagyrészt gépekkel végeztetjük. Ebből igen könnyen arra lehet következtetni, hogy a beállított gépekkel arányosan a munkások számát is csökkentettük. Ez az eset azonban nem áll fenn, mert a munka precízebb kivitele és más okok miatt a vállalat által gyártott áruk nagyobb piacra találtak és ez okból a munkáslétszám is 33%-kal emelkedett”.

Egy svéd részvénytársaság igazgatója a következőkben válaszolt:

„Szinte krónikus betegsége az iparnak, hogy valamely vállalat szanalását, illetve rentabilissá tételét rendszerint a legalacsonyabb kategóriáknál kezdik és — elkerülve a méregdrága és magasabb állású tisztviselőket — a szakmunkásoknál végzik. Tehát azon munkások létszámának redukálásánál kezdik, akik produktív munkát végeznek. Így történt ez sok vállalatnál a legutóbbi években, anélkül, hogy gondoltak volna arra is, nem-e lenne jobb az előállítási költségeket nagyban megdrágító igazgatói állások közül néhányat beszüntetni. Pedig a legtöbb esetben ez így volna helyénvaló, mert vannak igazgatók, akiknek munkája sehogy sincs arányban a fizetésükkel és akiknek elbocsátásával igen sok munkás jutna keresethez, vagy amelyből a munkabérek fölemelését teljesen pótolni lehetne. Ugyanis tudomásom van arról, hogy vannak igazgatók, akiknek fizetése 100 közepes munkás fizetését is túlhaladja és így elbocsátásuk esetén 100 közepes munkás munkabére találna fedezetet. De egyébként is, ha már racionalizálunk, vagyis észszerűen termelünk, úgy ebből senkinek sem szabad kimaradni, még akkor sem, ha az illetők vezetői állást töltenek be”.

Egy norvég munkáltató a következőket mondja:

„Vannak olyan termelési rendszerek, melyeknek elhagyásával igen sok megtakarítást lehet elérni. Ebben aztán nincsen kivétel, mert ilyet minden gyárban meg lehet találni. Minden más állítással szemben tagadom, hogy ezek elhagyásával ne lehetne a munkások kereseteit 15–20%-kal felemleni. Csak meg kell keresni a módját annak, hogy ezt a munkát hogyan és hol kezdjük”.

Egy holland gyáros a hozzáintézet kérdésre a következőkben válaszolt:

„A legtöbb vállalkozó nem a termelés tökéletesítésére és ezáltal a termelési költségek csökkenésére, hanem a munkásság legvégtelenebb kihasználására helyezi a fősúlyt. A kalkulációs irodák személyzete csaknem kizáróan annak a megállapításával foglalkozik, melyik az a határ, amely mellett a munkaidőt a legjobban lehet kihasználni. Ennek a megállapítása stopper-órakkal történik, ami még nem volna baj, de valósággal veszedelmet jelent, hogy minden ezzel a munkával megbízott egyén — minthogy ettől részben az egzisztenciája is függ, — mélyen a tényleges idő alatt stoppol. Négy-öt ilyen egymást követő új ember azután olyan hallatlan gyenge időt hoz ki, amely még a munka megkezdéséhez sem elégséges. Ebből keletkeznek azután a téves kalkulációk, amelyek sokkal többet ártanak, mint egy megadott 20%-os béremelés.

Egy svájci gyáros a következőket válaszolta:

„Az alacsony munkabér sohasem képezheti az ipar boldogulásának a bázisát. Ha ez így volna, úgy akkor szakadna a svájci ipar nyakába a legnagyobb boldogság, ha a munkások napi egy frankért dolgoznának. Vajjon ki hiszi ezt el ma, amikor az utóbbi évek alatt az ipar és kereskedelem csaknem száz évnek megfelelő fejlődésen ment át?”

Igy folytathatnánk ezt hasábonon keresztül, annak bizonyítékául, hogy a munkáltatóknak nincsen igazuk, amikor a magas munkabérek miatt panaszkodnak. Ezt természetesen nem fogják önmaguk elismerni, mert hiszen életérdeklük, hogy a munkásoknak minél kisebb béreket fizessenek. Ennek elismerésére őket céltudatos szervezkedéssel kell kényszeríteni, ami minden dolgozóra azt a kötelességet rója, hogy tagja legyen szakszervezetének.

A cluji taxisoffőrök szolgálati szabályzata

Valamikor az autóvezetés megbecsült, tekintélyes és meglehetősen jól díjazott foglalkozás volt. Aki soffőr lehetett, szinte büszke volt foglalkozására. A megbízható és szakmáját értő soffőröket keresték az autótulajdonosok. Ami érthető is volt, hiszen nemcsak anyagi érdekek függnek a soffőr életrevalóságától, ügyességétől és lelkiismeretességétől, hanem emberek testi épsége és élete is. De amint napjainkban az élet mindenvonatkozásában a racionalizálás, a felületesség, a felelőtlenség, az önzés, embertársunk iránt való lelkiismeretlenség vett erőt, ugye szakma is teljesen lecsuszott arról a színvonalról, amelyen valamikor állt. Ma rosszul fizetett, lerongyolódott, kiéhezett és a napi kenyérgondoktól meggyötört a soffőrök nagy többsége. A kivétel nagyon kis százelek. Ha bajok és autószerencsétlenségek származnak, a soffőr a bünös, a hibás, azt vonják felelősségre és nem egyszer szenvednek börtönbüntetést akkor, amikor tulajdonképpen nem ők, hanem a társadalom és az autótulajdonosok az okai a szerencsétlenségeknek, akik, mert végtelenségig kizsákmányolják a soffőröket, hajszolásaikkal idézik elő a bajokat. De természetes, a főbünösök soha nem kerülnek a büntető törvénykönyv paragrafusaival szembe, csak a szerencsétlen soffőr proletárok.

A soffőrökre nézve, ezen áldatlan állapotnak első sorban önmaguk az okai. Szinte szó szerint állíthatjuk, hogy nincs még egy foglalkozási ág, amely olyan szervezetenül állana, mint a soffőrök. Ha a soffőrök az egész vonalon szervezkednének, újra azt a tekintélyt és megbecsülést vihathák ki a maguk számára, ami volt egykoron. Példa rá a cluji taxisoffőrök, akik akciót indítottak helyzetük megjavításáért és hosszas harcok után sikerült egy szolgálati szabályzatot kiverkedni, amit már a minisztérium is jóváhagyott.

Ennek a szabályzatnak a főbb pontjai a következők: A soffőrök havi 600 lei fixfizetést és a keresetnek 20 százalékát kapják. Eddig csak 20 százalékot kaptak és fixfizetést nem. Ha a munkaadó a váltásnál 15 percet késik, 10 leit kell a soffőrnek fizessen, ha egy órát, vagy tőbbet késik, akkor minden órára 15 leit kell fizessen. Abban az esetben, ha a kocsijavítás alatt van, vagy a kocsival a munkaadó vidéken van, a soffőr naponként 40 lei kártérítést kap a havi fizetésén kívül. A tulajdonos csak szervezett soffőrt alkalmazhat. Ha a tulajdonosnak soffőrré van szüksége, azt a vasmunkás szervezettől kell beszerezze. Vitás ügyekben döntőbíráóság dönt, mely áll két munkaadóból és két soffőrből, az elnököt közösen választják.

Természetes, ezeknek a pontoknak a betartása felett a soffőrök kell őrkdjenek, amit csak úgy tehetnek meg, ha egytől egyig a szervezetnek kitartó katonái maradnak és a szervezetség erejével védik szerzett jogukat.

Itt említjük meg, hogy a cluji autóbussz-soffőrök is erőteljes szervezkedésbe kezdtek és rövidesen megindítják ők is mozgalmukat, tarthatatlan helyzetük megjavítása érdekében.

Sztrájk a cluji Junász-féle vasöntődében

Alig egy pár héttel ezelőtt kötötték meg szaktársaink a kollektívszerződést a Junász-féle vasöntődében és máris harcba kényszerítette őket a gyár igazgatósága, mert a kollektívszerződés pontjait nem tartja be.

A gyár igazgatósága különösen a felmondásokkal akarja a munkásokat megfélemlíteni és a munkafeltételeket és munkabérekét ezáltal letörni. Jellemzőül az igazgatóság provokálására: hét öntőmunkást elbocsátottak, mire szaktársaink konfliktust jelentettek be. Az egyezkedési tárgyalások a munkaügyi inspektorátus előtt folytak le, ahol megegyezésre is jutottak és két órával a megegyezés után három öntőt bocsátottak újra el a gyár kötelékéből. Ezek után szaktársainknak nem volt más védekezési lehetőségük, mint a munka beszüntetése és október 25-én az öntődei munkások valamennyien sztrájkba is léptek. Remélhetőleg ez a komoly fellépés józanabb belátásra fogja bírni a munkások érdekeivel mitem törődő igazgatóságot.

*

Lapzártakor értesülünk, hogy a sztrájk eredményesen befejeződött.

Bonyodalom a pénz körül

Pénz! Amióta megjelent, mint társadalmi termék az emberiség gazdasági életében, azóta állandóan folyik a harc birtoklásáért. A bányamélyében, a kohó forrásában, a gyárak gyilkos levegőjében dolgozó robotos éppen úgy áhítozik utána, harcol érte, mint a milliósokkal, sőt milliárdokkal már rendelkező kapitalista. Az egyik harcol érte, hogy proletáréletét egyik napról a másikra átvonzolhassa, a másik, hogy minél többet és többet összehalmozzon belőle. Mert a pénz szörnyű átok arra, akiknek nincsen belőle és boldoggá teszi azt, aki rendelkezik vele. Akinek nincsen pénze éhen hal. Akinek van, nemcsak, hogy a föld minden szépségét, hatalmát, kényelmét megveheti érte, de még gonosz lelkének mennyei üdvösséget is vásárolhat, ha a Szent Antal perselyébe helyez belőle. Pedig magában a pénzben akár az arany, vagy ezüst értékben, akár a különböző színű s értékű papírokban **tényleges érték nincsen.** Nem szolgál sem élelmészül sem ruházódásul. Aki olvasott az aranyásók történeteiből, visszaemlékezhet arra, hogy mennyien pusztultak el a sivatagokban éhen, pedig milliókat érő arany volt a halottesteik mellett heverő zacskókban. **Miben rejlik tehát a Pénz végzetes, hogy nemondjuk ördögös szerepe az emberi életben?**

A pénz, mint ilyen, akár nemesfém, akár papír alakjában értéktelen. Van azonban egy csodálatos tulajdonsága: **mindent kapni érte.** Ha nincsen egy lejed sem, éhenhalhatsz, ha van belőle tíz, egy kiló kenyeret, vagy egyéb élelmiszerből kapsz érte bizonyos mennyiséget, ha van belőle millió, házat, palotát, gyárat vehetsz. Mi ennek a magyarázata? Az, hogy a pénz **csereértékét képvisel!** Az őskori gazdasági életben, amikor nem ismerték a pénzt, a szükségleti tárgyakat csere útján szerezték be. A néptörzsek az általuk termelt javakat kicserélték egymás között. Az évmilliók fejlődés során azonban a gazdasági termelés és az emberi szükséglet nagyon differenciálódott, ami lehetetlenné teszi a közvetlen cserekereskedelmet. Például: egy lakatosnak szüksége van egy rend ruhára, Elmegy a kereskedőhöz. Ennek azonban nincsen szüksége mondjuk zárokra, hanem polcokra. Most már így alakulna ki a helyzet a primitív cserekereskedelem útján: a lakatosnak olyan asztalost kellene keresnie, akinek zárokra van szüksége. Ez a zárok ellenében polcokat kellene készítsen a kereskedőnek, aki ezek ellenében kiszolgáltatná a ruhát a lakatosnak. Van azonban még ennél is komplikáltabb eset. A mai korban tehát képtelenség lenne közvetlen cserekereskedelmet folytatni, ezért kellett egy **közvetítő-megoldási** módot találni. **Igy jutottak el a pénzhez, amely olyan csereérték, amit mindenki elfogad, de ugyanakkor értékmérő is, mert meghatározza, hogy egy bizonyos mennyiségért, melyik áruból mennyit lehet kapni.** Hogy mi határozza meg valamelyik árunak az értékét, vagyis azt, hogy mennyi más árut, illetőleg mennyi pénzt kell adni érte, ezt a marxi közgazdaságtan úgy határozza meg, hogy **„minden árunak az értékét az a munkamennyiség határozza meg, amely az előállításához szükséges“.**

Hogy az államok miért az aranyat fogadták el **pénzértéknek,** ennek az a rövid magyarázata, hogy egyrészt e nemesfém kitermeléséhez körülbelül ugyanaz a munkamennyiség szükséges mindenhon, másrészt kisebb részre osztva is nagy értéket képvisel, mindenki által keresett és mindenki által elfogadott fém és **súlyszerinti** értéke nem változik lényegesen kopás, vagy újraöntés által. Az áruforgalom hatalmas arányú kiterjedése szükségessé tette a pénz, vagyis a csereérték **leegyszerűsítését,** mert, aki például százszázalékkal menne vásárolni, annak nagyon kellemetlen lenne zacskó aranyakat magával hordoznia. Ezért az áruforgalom könnyebb lebonyolítására forgalomba hozták az államok a **papírpénzt,** amely voltaképpen nem pénz, hanem az **aranyérték helyettesítő utalvány.** Az állami bankok a forgalomban lévő papírpénz **tényleges aranyértékét** aranyrudakban megőrzik és a bankjegyen feltüntetett értéknek megfelelő aranyat tartoznak kiszolgáltatni a papírbankjegy tulajdonosának. Persze, ezeken a pénzügyi törvényeken kisebb-nagyobb, sőt egyes esetekben gyökeres változást idézett elő a gazdasági válság, melyekre kitérni, túlhaladná a cikknek a feladatát.

Nagy meglepetést keltett a pénzügyi és gazdasági világban, hogy a francia kormány végrehajtotta a frank **leértékelését,** holott öt éven keresztül az ak-

kor történt angol pénznem a fontsterling-leértékelése dacára kitarított az ugynevezett aranyblokk-elve mellett. Franciaországot gazdaságának súlyos válsága kényszerítette régi pénzügyi-elve feladására. A francia pénz olyan értékes, vagyis **drága** volt, hogy fogyasztópiacainak mindjobban szegényedő népei nem tudták megvásárolni a francia árut. Emiatt a francia külkereskedelem nagyon összezsugorodott s hogy fogyasztópiacait végleg el ne veszítse és elhárítsa a mindjobban fenyegető gazdasági válságot, kénytelen volt **pénzének értékét csökkenteni** mintegy 25 százalékkal, vagyis kimondani, hogy a frank ezental 25 százalékkal **kevesebb** értékkel bír, mint annakelőtte. Az ilyen pénzügyi műveletnek két **ellentétes hatása pólusa van.** Míg egyrészt a pénzleértékelés hozzájárul a külkereskedelem fellendítéséhez, másrészt **súlyos megpróbáltatások elé állítja az illető ország szegényebb s főleg dolgozó rétegeit.** Ugyanis a kapitalista, akinek milliói vannak, a leértékelés után sem jut koldusbotra. Marad még elég „tejbe aprítani valója. És a leértékeléssel szenvedett veszteségét könnyen behozza az **áruforgalma fellendülése által.** Ellenben, aki munkája által összegyűjtött valami kis pénzecskét, ezt a pénzleértékelés súlyosan sújtja, mert az ezáltal szenvedett veszteségét **nem pótolhatja.** A dolgozónak a helyzete pedig **súlyossá válik azáltal, hogyha mennyiségben meg marad a régi munkabére, értékben azonban csökken** s mivel a pénz leértékelése rendszerint kinemvédhető, **árdrágulást** is előidéző, ennél fogva a munkásosztály helyzete a pénzleértékelés következtében rendszerint **rosszabbodik.** Ennek elhárítására két módszer van, amelyeknek egyike sem vezet sikerre, ha nem hajtják végre könyörtelen következetességgel. Az egyik az ugynevezett **mozgó-munkabér,** ami azt jelenti, hogy a munkabérpárhuzamosan emelkedik a drágasággal, tehát **állandó párhuzamviszonyban** van ezzel. A másik módszer a **drágaság megakadályozása.** A francia törvényhozó testületek elvetették a mozgó-munkabérrendszer bevezetését, a kormánynak hozzá kell nyulnia tehát az áremelkedés letöréséhez, amely már nyomasztólag megindult. Hogy fog-e sikerülnie az áruk árait visszacsorítani a leértékelt frankhoz, ez nagyon kétes.

A kapitalizmus azonban mindig kátyuba jut a megoldásaival, amelyek sohasem vezetnek a kívánt eredményhez. Mint mondtuk, igaz, hogy a frank leértékelése a francia külkereskedelem fellendítéséhez vezet, — vezetne ha elszigetelt maradna a gazdasági vérkeringésben. Csakhogy a nyereségre termelő kapitalizmus szemfüles és egyik követi a másikat cselekvéseiben. Mihelyt köztudomású lett a frank leértékelése, ezt azonnal követte az olasz, a svájci, a belga, a csehszlovák pénzegység leértékelése, hogy most már Franciaországgal szemben ugyancsak megtarthassák külpiaicaikat. A fogyasztópiacokért dúló versenyben tehát **kiegyenlítődnek** ismét az egymással szembenálló kapitalista verseny-erők. Éppen ezért sokkal hathatósabb és állandósultabb a gazdasági élet fellendítése szempontjából elsősorban a **belső piac fellendítésével** a fogyasztótömegek fogyasztóképességének minél magasabbra **növekedésével,** azután a tömegek fogyasztóképességét növelő vámpolitikával, az autarkiaira való törekvések abban hagyásával, a kötött devizagazdálkodás megszüntetésével stb., de mindezekelőtt a **tervgazdaság** alapján álló termelés bevezetése azok az előfeltételek, melyek a gazdasági élet **tényleges javulásához vezetnek** oly módon, hogy ennek eredményeit a néptömegek is élvezhessék és ne csak a kapitalisták.

Országunk kormánya elhatározta, hogy nem követi a pénznem leértékelését. Nem bizonyos azonban, hogy kitarthat-e s meddig ezen elhatározása mellett. Csak egy későbbi időpont fogja eldönteni bekövetkezik-e, vagy sem a lej leértékelés kényszerűsége. Ettől függetlenül, a külföldi államok pénzleértékelése **kihat** országunk gazdasági életére is. **Kivételünk** nagy veszteséget szenved, ami az állami költségvetés egyensúlybantartásának szempontjából meglehetősen nehéz problémát jelent; exportörjeink siránkoznak veszteségeik miatt és a kormány megnyugtatta őket azzal, hogy **kártalanítva** lesznek. A veszteséget szenvedett költségvetés egyensúlybantartása csakugy, mint az exportörök kártalanítása újabb bevételi források keresését teszi szükségessé, mert nyilvánvaló, hogy a kormány tagjai nem fogják sem a saját zsebükből, sem osztálytársaik terhére a szükséges összegeket

előteremteni. Ismerve a kormány gazdasági politikájának irányelveit, elkészülhetünk arra, hogy ismét a dolgozók zsebébe nyul és **újabb fogyasztási adók** bevezetésével és a jelenlegiek emelésével teremti elő a szükséges összegeket, ami azt jelenti: **újabb nyomorhullámot zúdít az ország dolgozóira,** amit tetézni fog a spekuláció által előidézendő **árdrágulás.**

Hoffer Géza

Vörös észak

Svédországban a parlamenti választások alkalmával a szociáldemokrácia óriási sikert vívott ki magának. Az alsóház 230 mandátuma közül 112-öt szerzett meg (eddig volt 104). **Tehát 8 mandátum nyeresége van.** A második szocialista párt, az u. n. Kilmom-csoport, (mely azelőtt, mint független kommunista párt szerepelt), eddigi 6 helyét megtartotta. A két pártnak **együttesen abszolút többsége van a svéd parlamentben.** A kommunisták 5 helyet kaptak, ebből 3 új. A konzervatív párt elvesztett 14 mandátumot és már csak 44 mandátuma van. Az agrárpárt megőrizte eddigi 36 mandátumát, míg a liberális néppárt 27 helyet szerzett.

A svéd szociáldemokrácia a választóktól **igazolását és megerősítését** kapta annak a rendszernek, melyet, mint mértékadó kormánypárt, a **krízis leküzdésére alkalmazott.** (Tudni kell, hogy Svédországban 1932 óta szociáldemokrata kormány van). **Svédország gazdasági fellendülése szinte az egész világon egyedülálló.** A munkanélküliek száma, mely a **krízis mélypontján 200.000 volt, 25.000-re** szállott le. Az állam pénzügyi helyzetének **kibontakozása oly kedvező, hogy nem csak a munkanélküliek megteremtése céljára felvett kölcsönt törlesztették le 3 évvel hamarabb, mint ahogy tervebe volt véve, hanem ezen felül még a jövedelmi adó tételét is 12 százalékra szállították le.** Ilyet még nem látott a világ. A választók értékelték ezt a politikát és ezért rendkívüli sikerekhez segítettek a szociáldemokrata pártot, egy olyan kritikus időben, mikor a munkásság **ellenségei mindenütt a szociáldemokrácia lealkonyulását vélik megjósolni.** Svédországban, ha nem volna még 2 szocialista töredék-párt — összesen 11 mandátummal — akkor a szociáldemokraták egyedül elnyerhették volna az abszolút többséget. **Mi is szívesen szerencsekívánatainkat küldjük a svéd elvtársainknak a választási siker alkalmából.**

Szakszervezeti élet Kalánban

A kaláni helyi csoport október hó 11-én taggyűlést tartott. A gyűlésen Pogánszky szaktárs elnökölt. Elnöki megnyitójában ismertette a szervezet helyzetét és sajnálatát fejezte ki, hogy Kalánba még mindig vannak munkások, akik **közömbösséggel és hanyagsággal viselkednek** saját szervezetükkel szemben. Jelentést tesz kongresszusi kiküldetéséről, a könyvtár kibővítéséről és több szervezeti ügy elintézéséről után átadja a szót Gárbovean kerületi titkár szaktársnak.

Gárbovean szaktárs tartalmas beszédben ismerteti a gazdasági és politikai helyzetet. Kitér a munkakamarai választásokra, a munkakamarák hivatására, valamint a beteg — és baleset biztosító pénztár körüli bajokra. Végül a kaláni munkásságot intenzívebb szervezkedésre szólítja fel. A kaláni munkásság a szervezkedés terén mindig elől járt a múltban és példás szervezetére és összetartására mindig büszkén tekintett a szövetség és az ország szervezett munkássága. Sajnos, az utóbbi időben ez az összetartás hanyatlott. Azonban a hanyagság és tespedés nem szabad, hogy urrá váljon ezen a jobb sorsra érdemes munkásságon, — mondja Gárbovean szaktárs — mert különben a nemtörődömség következményeit drágán fogják megfizetni. És nagyon késő lehet majd a szomorú felébredés, amikor az éhség-korbácsa csipősebben fog sújtani, s a fájdalomakon enyhíteni már nehéz lesz. Ne tévessze kalán munkássága szem elől azt utat, amelyet elődei ez előtt több, mint 30 évvel számára kijelöltek — a szervezkedés útját — mert csak ez vezethet emberibb sorshoz.

FIGYELEM! A Szövetség új címe: Str. Czarmeji No. 11

A munkakamarai választások

Végre, két évvel a munkakamarák igazgatóságainak feloszlása után, a kormány 1936 október 4-re kitűzte a munkakamarai választásokat.

Az 1934 áprilisi Costinescu-féle törvény a munkakamarák számát 20-ról tizenötökre lecsökkentette. És az előző törvények a **proporcionális képviseletre vonatkozó rendelkezéseit törölte**, miáltal a választáson kisebbségben maradt pártokat megfosztották attól a jótól hogy az elért szavazatok arányában a munkakamarák igazgató-tanácsaiban képviseltetést kapjanak.

Az új törvény előírja, hogy a szavazás csak a **megye székhelyén történhetik**, ami azt jelenti, hogy a választónak, ha szavazni akar, a megye székhelyére kell utaznia. Hangsúlyozzuk, hogy **ha szavazni akar**, mert a munkakamarák választóinak szavazási kötelezettsége ezennel nem áll fenn és következképpen mintahogy hivatalos tényezőink mondták — a választók **ingyen utazási joga is megszünt**.

Az új törvény eme újítása egyszerűen kizárja a lehetőséget, hogy az ipari vidékek, a vasipari és bányavállalatok, a fűrésztelepek, stb. munkásai, akik a megye székhelyétől jelentősebb távolságban élnek, szavazati jogukat gyakorolhassák.

Ezek a körülmények és az ismeretes belpolitikai viszonyok — a Tatarescu-kormány kormányzási módszerei, amelyekkel mindent, ami az országban demokratikus az ostromállapot és a cenzura béklyóiba szorítanak és ugyanakor mindent, ami reakciós és fasiszta, jóindulatúan támogatnak, készítették az országos szakszervezeti tanácsot arra, hogy megfontolás tárgyává tegye a munkaügyi miniszter azon javaslatát, hogy a munkakamarák választásánál közös lista állíttassék, úgy, hogy abban a szakmai érdekeltiségek egyesületei jelentőségük arányában jussanak képviselethez. A munkaügyi miniszter a kormány nevében tette ezt a javaslatot, kérve, hogy azt, mint a közrend és törvényesség helyreállítását szolgáló eszközt fogadja el a szakszervezeti tanács.

Párhuzamosan a kormány felhívásával a két nagy politikai párt, a liberális és nemzeti parasztpárt nyilatkozatot tettek közé, amelyben kijelentették, hogy a szakkamarák választásainak nem kívánunk politikai jelleget adni. Ugyanily értelemben határozott a szociáldemokrata párt központi vezetősége is.

Ezek a határozatok megkönnyítették az országos szakszervezeti tanács végrehajtó bizottságának azt, hogy a kormány felhívását magáévá tegye. E határozat jegyében a munkakamarák kerületeiben megkezdődtek a tárgyalások, amelyek a következő eredményre vezettek:

Tizenötből 11 munkakamara munkásszekciójánál jött létre megegyezés közös listára, amelyeket ellenjelöltek hiányában megválasztottak nyilvánítottak. A közös listás kamaráknál, kilenc munkásszekciónál szereztek többséget a szakszervezetek. Ezekhez hozzá jön még a cluj-i és constantai munkásszekciónál választás után szerzett többség, úgyhogy összesen 11 kamara munkásszekciójánál szereztek meg a szakszervezetek a tagsági helyek többségét. Ez a 11 kamara a következő:

Munkakamara	Az összes tagok száma	A szakszervezetek által elnyert helyek száma
Arad	24	24
Bacău	14	11
Brăila	11	7
Brasov	20	13
Bucuresti	36	19
Cernăuți	23	14
Chisinau	10	8
Cluj	30	30
Constanta	20	20
Galati	14	8
Timisoara	30	26

Ezekhez hozzájön még a craiovai munkakamara munkásszekciójánál 20-ból 7, Ploestiben 24-ből 4 tagsági hely. A lasi és oradeai munkakamarákat is számítva, a munkásszekciók összes tagsági helyeinek száma 308, amelyből a szakszervezetek összesen 191 helyet, vagyis 62 százalékot szereztek meg.

Nem lehetett közös listában megállapodni Clujon, Constantán, Iasiban és Orádeán. A cluj-i helyi szaktanács a munkásszekció listájának 30 helyéből 5 helyet ajánlott fel a román iparosok egyesületének, ez azonban 10 helyet követelt, ami semmiképpen sem állott arányban ennek az egyesületnek számbeli és erkölcsi jelentőségével. Így tehát a cluj-i elvtársak külön önálló listával indultak, minek eredménye a következő:

Az országos szakszervezeti tanács kötelékébe tartozó szakszervezetek listája 2777 szavazatot kapott, míg a nemzeti parasztpárt listája 352, a román kisiparosok listája pedig 1307 szavazattal maradt alul a küzdelemben.

Igy tehát a munkásszekció 30 tagsági helye szakszervezeteink jelöltjeinek jutott.

Iasiban és Orádeán az országos szakszervezeti tanácshoz tartozó szakszervezetek képviselői kimaradtak az igazgatótanácsokból. Orádeán, a román kisiparosok egyesületének vezetői olyan tulzott követelésekkel állottak elő az Orádea, Sătmăre és Baia Marei bányakerület szakszervezeteivel szemben, amelyek lehetetlenné tették a megegyezést. Következésképpen az országos szakszervezeti tanácshoz tartozó helyi szakszervezetek úgy a munkás, mint a magánalkalmazottak szekciójánál önálló listákat nyújtottak be, jelölőlistáikat azonban az interimáris bizottság elutasította. Elvtársaink az önkényes határozat ellen fellebbeztek.

A besugó

Ott ül csendesen és szeliden és odaadó figyelemmel csüng az előadó ajkán. Szinte issza a szavakat. Néha jegyez, az előadás vagy a referátum után rendszerint valami jelentéktelen kérdést intéz az előadóhoz, aki iránt kifejezi nagyrabecsülését és ha lehet, hazakiséri. Utközben csöpög a lojalitástól. Dicsér és udvarol és mindenben igazat ad a vezetőségnek. Szerénységével, szolgálatrakészségével, sima modorával belopja magát a bizalomba. Apróbb szolgálatokra mindig kész, semmi zavart nem csinál. Csak jegyez... jegyez... a zsebe tele van jegyzetekkel, csak szimatol... mindenütt ott van, ő a legpontosabb, ő az elmaradhatatlan, a rendes... A csuszó-mászók családjába tartozik, — ő a picli!

De van modernebb is nála.

Ez már masinával dolgozik. Fényképező masinával.

— Hadd fényképezem le a titkár elvtársat.

És fényképezi. Ingyen és bérmentve. Fényképezi a dalárda tagjait, a szervezőbizottságot, a vezetőségi embereket, bizalmiférfiakat, a műkedvelő gárdát, az egyesület helyiségeit, a gondnokot és a gondnok feleségét. Szenvedélyesen fényképez. Minden lehető és lehetetlen alkalmat fölhasznál, hogy masináját működésbe hozza. Nagyon szeretetreméltó fiatalember. Jó ruhában jár... Van neki miből... A fényképeket jól megfizetik...

Van aztán még egy típus. Ezt elég jól ismerjük. Ő a radikális szárnyhoz tartozik. Hangos. Semmi sem elég jó neki. És senki sem elég bátor az ő számára. A vezetőség, a „fasiszták szolgálója”, gyáva és megalkuvó. Eladja a tagokat nagyban és kicsinyben és szabott áron a kormánynak és a kapitalizmusnak. Ő az ellenzék vezére. Mindenütt tud maga köré csoportosítani néhány elkecsereedett embert, vagy naiv álmódosztót, akikkel „akciókat” beszél meg. Frakciózik. Ő a megvesztegethetetlen. Külső és belső zsebei tele vannak illegális nyomtatványokkal, a szája tele van forradalmi frázisokkal. Gyűléseken, értekezleteken mindig dühös, mindig közbeszól, ha beszél, szavaival a villágot gyújtja föl. Mindig kész sztrájkra, tüntetésre, barrikádharcra, de „véletlenül” soha sincs ott, ha valami komoly és felelőségteljes ügyről van szó, vagy ha barátai bajba kerülnek...

Ezek az undorító férgek, ezek a pincebogarak, sajnos, elég nagy számban tenyésznek. A napfény és a szabadság megölné őket. De nincs napfény és nincs szabadság. Az idő és a talaj nekik kedvez. Ezeknek a nyomorultaknak. Megfertőzik a levegőt, bemocskolnak mindent és százával juttatják bajba a legderekbakát. El kellene őket taposni, ki kellene őket pusztítani.

Nehéz dolog, annyi bizonyos. De mégis meg kell próbálni.

É R T E S I T É S

Értesítjük a helyi szervezeteinket, hogy az 1937. évi Vasas Zsebnaptár november hó folyamán megjelenik. Kérjük a szaktársakat a szükséges mennyiséget november hó 15-ig bejelenteni. Egyben közöljük, hogy azon helyekre, ahonnan az előző évekről eladott naptárakkal nem számoltak el, oda naptárakat nem küldünk.

Központi titkárság.

A munkások testbőrének cserzése

Nem rémhír amit e sorokban elmondani fogunk. Annyira annak látszik, mert annyira hihetetlen, hogy épeszü ember nem tekintheti egyébként.

Németországban nagy arányban folyik a mesterséges nyersanyagok gyártása s kísérletek újabb és újabb mesterséges-nyersanyagok előállítására. Ezek a műveletek rendkívüli veszedelmek az ezen üzemekben és kísérleti-telepeken foglalkoztatott munkásokra. Egészen új és az orvostudományban nem ismert bőrbetegségek támadják meg ezen üzemek és telepek munkásait, főleg rosszindulatú kiütések, kelevények és igen gyakran a bőrfelület teljes szétrombolása, mely betegségekkel szemben tehetetlen az orvostudomány, úgyhogy sok halálos és rettentően eltorzított áldozat van e helyeken alkalmazott munkásokból.

Ennek dacára ezen munkásgyilkoló termelés nem szűnik meg. Ellenkezőleg. Hitler hirhedt nürnbergi beszédében kijelentette, hogy a most kezdődő négyéves tervgazdaság magva a mesterséges-nyersanyagok fokozottabb előállítása. Hogy ennek mennyi munkásáldozata lesz, ezzel mitsem törődnek a barna-pokol Führerei. Inkább az okoz gondot nekik, hogyan fogják végrehajtani a négyéves tervet, amikor attól kell tartani, hogy ezen üzemek munkásainak nagyrésze elpusztul, az utánpótlás ugyancsak. Amint látható tehát rendszeres munkásgyilkolás készül futószallagon és négy éven keresztül.

Busulni mégsem kell a Führereknek. Hiszen vannak tudósai a barna-pokolnak mindenféle szakmából. És ezeknek egyike Dr. Gerbis orvos hatalmas tanulmányban kimutatja, hogy a négyéves terv keresztülvitele csak akkor lesz lehetséges, ha bevezetik a munkások testbőrének a cserzését. És azt javasolja ez a hirhedt „egészségügyi tanácsos”, az illetékes körök nagy helyeslése mellett, hogy ehhez a művelethez sürgősen hozzá kell fogni, ellenesetben veszélybe kerül a négyéves terv végrehajtása. A felvetett eszméjét azzal támasztja alá, amint a cserzőanyagok az állati bőrt edzik meg, úgy az ember testbőrénél is elérhető ez az edzés. Arról megfeledkezik a Hitler orvos, hogy itt **élőemberekről** van szó, akiknek testbőre más összetételű és amely eljárás a legszörnyűbb büntetés az ember egészsége ellen. A munkásokkal szemben alkalmazott sok kínzó eszköz után ime itt a legújabb: a munkások testbőrének cserzése.

Új vas és vegyipari csoport alakult Balamárén

Baiamárén a vas- és vegyipari munkások helyi szervezete évek óta szünetelt. Most az ottani szaktársaink újra, lendületes akarattal nekikezdték szervezeteik kiépítéséhez. Az újraalakuló gyűlés október 25-én volt, melyen különösen a „Phönix” kénsvagyár munkásai tömegesen jelentek meg. A Szövetség részéről Lengyel szaktárs, (Cluj) vett részt az alakuló gyűlésen, aki terjedelmes beszédben ismertette a szervezkedés szükségességét és hasznát. Majd többek felszólalása után a gyűlés kimondta a csoport újraalakulását és a vezetőségbe a következő szaktársakat választották meg:

Elnök: Micesán Ioan, alelnök: Kurovsky Jenő, titkár: Sipos Károly, pénztárnok: Korschner József, Berindán József, jegyzők: Ganea Nicolae, Schram Kálmán, ellenőrök: Crisan Iosif, Augustin Andrei, Kepes György, póttagok: Kiss János és Stiblé József.

Vezetőségi tagok: Varga István, Fülöp József, Băban Alexandru, Jászberényi Viktor, Bránzeli Ladislau, Szavinszky Károly, Orosz János.

Bizalmiférfiak osztályonként: Zaharanszky Antal, Contiu Nicolae, Săsăran Petre, Szabó Balázs, Kiss János, Kacz Emil, Levendula József, Koncz Kálmán, Bercovici Sándor, Stibli Iosif, Tulics Pál, Kuli András, Pál Lajos.

NYILATKOZAT

Alulírott Bradler Florian ezennel kijelentem, hogy franciaországi tartózkodásom alatt munkástársaimmal és elvtársaimmal szemben elkövetett méltatlan eljárásomat és inkorrekt magatartásomat nagyon sajnálom.

Kijelentem, hogy a jövőben törekedni fogok szervezett munkáshoz méltó magatartást tanusítani. Ellenkező esetben jogosan fog engem a szervezett munkásság a maga köréből kizárni.

Resita, 1936 szeptember 5.

Tanuk:

Pepenariu József,
Peschko Ottmár.

Bradler Florian